

Захворювання кон'юнктиви

План:

Анатомо-фізіологічні особливості
кон'юнктиви.

Методи дослідження кон'юнктиви.

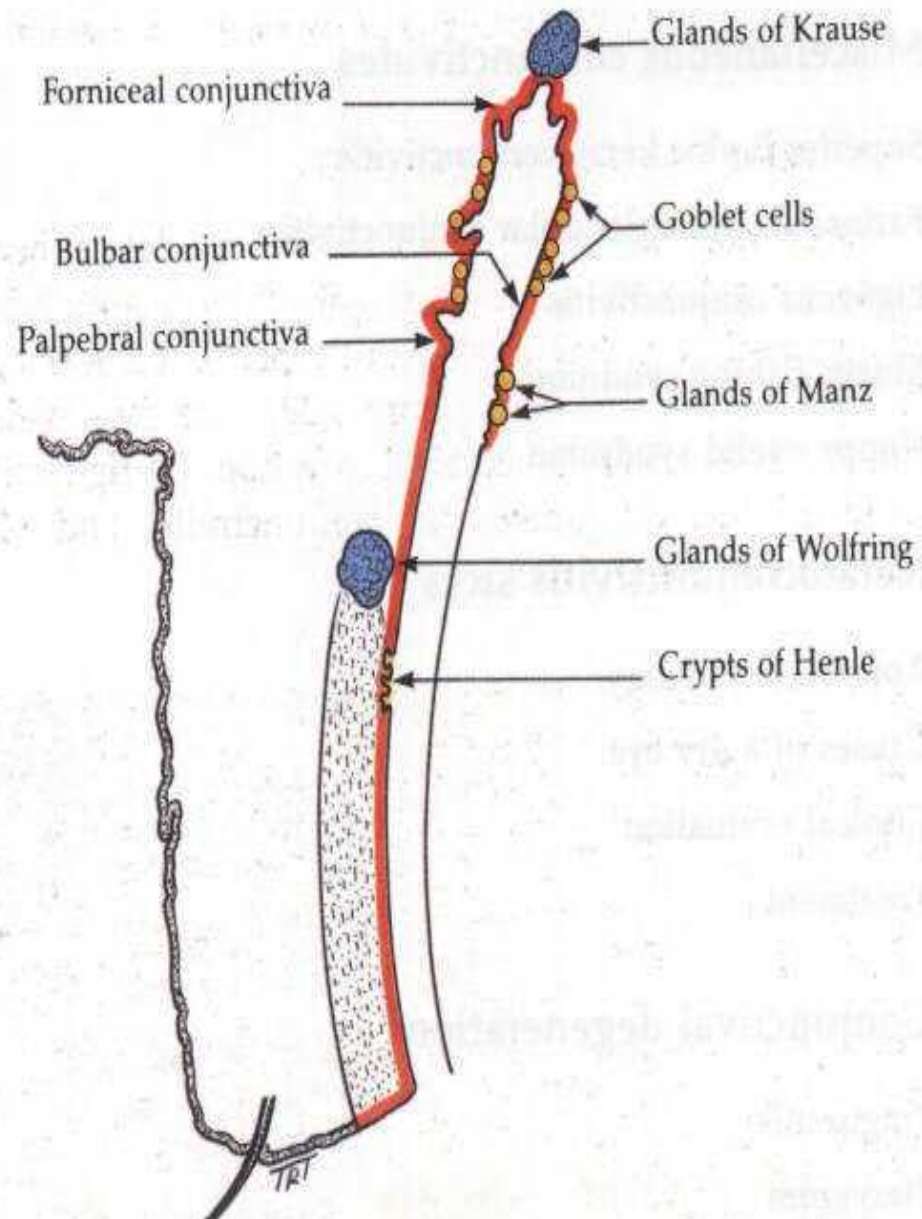
Класифікація захворювань.

Клініка, діагностика захворювань.

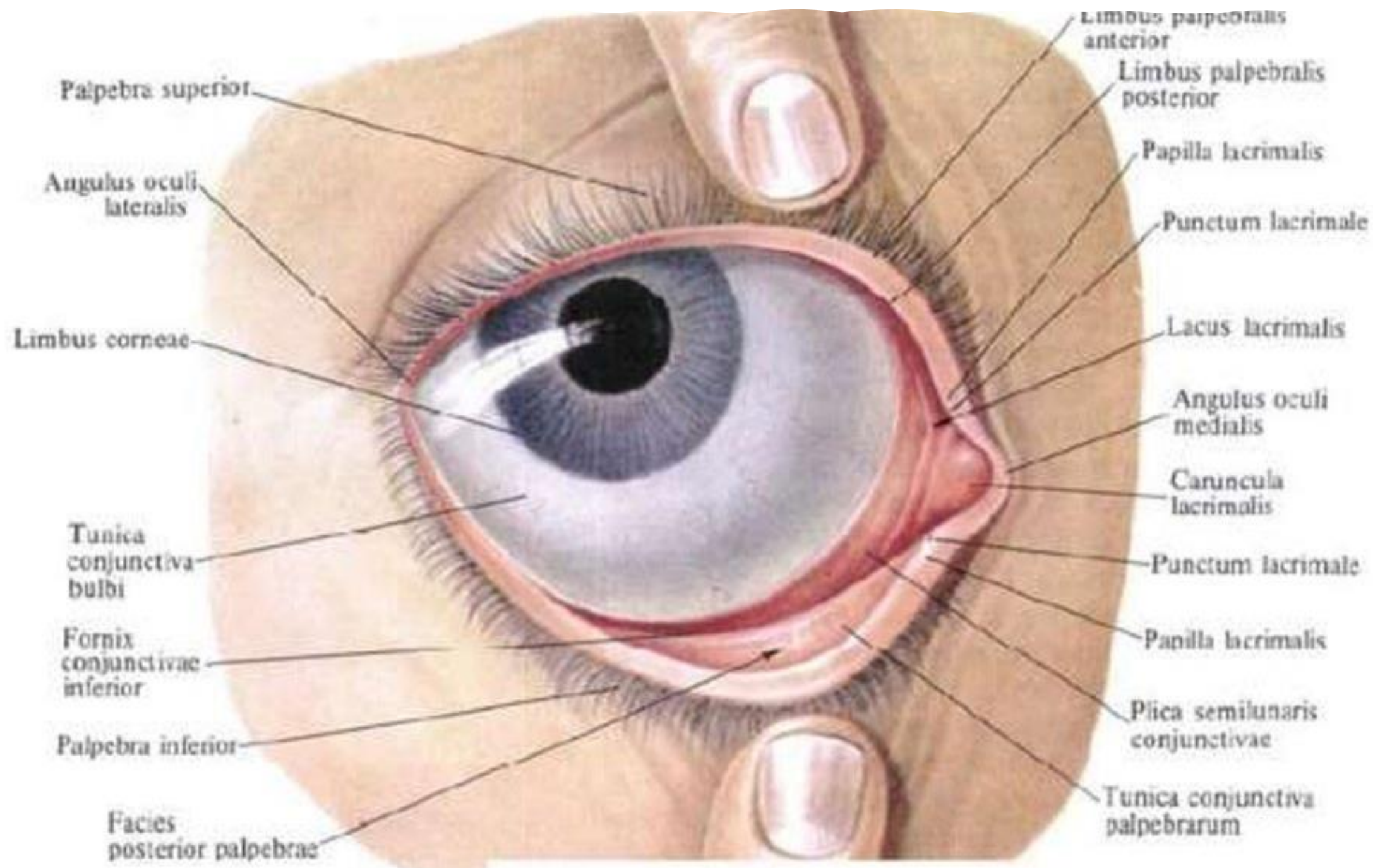

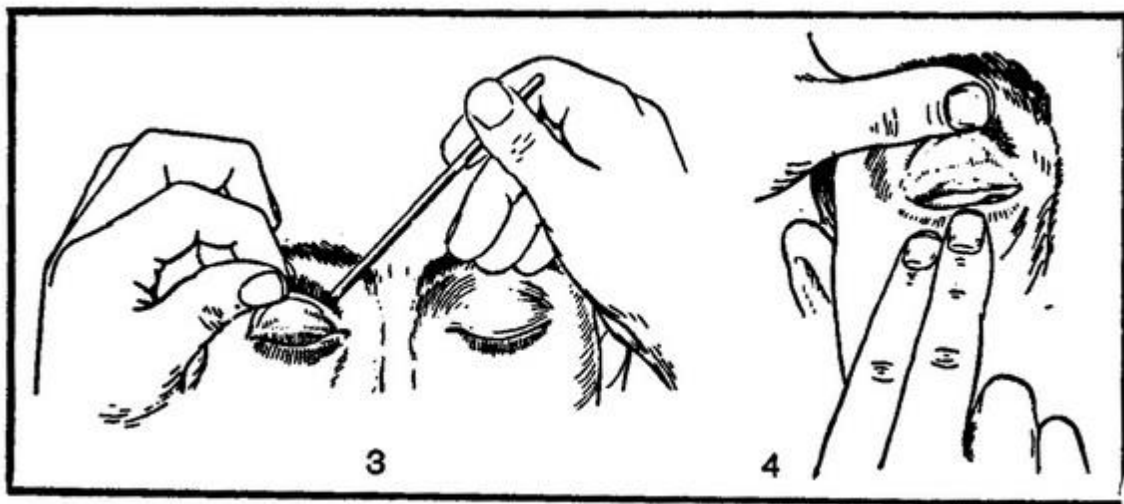
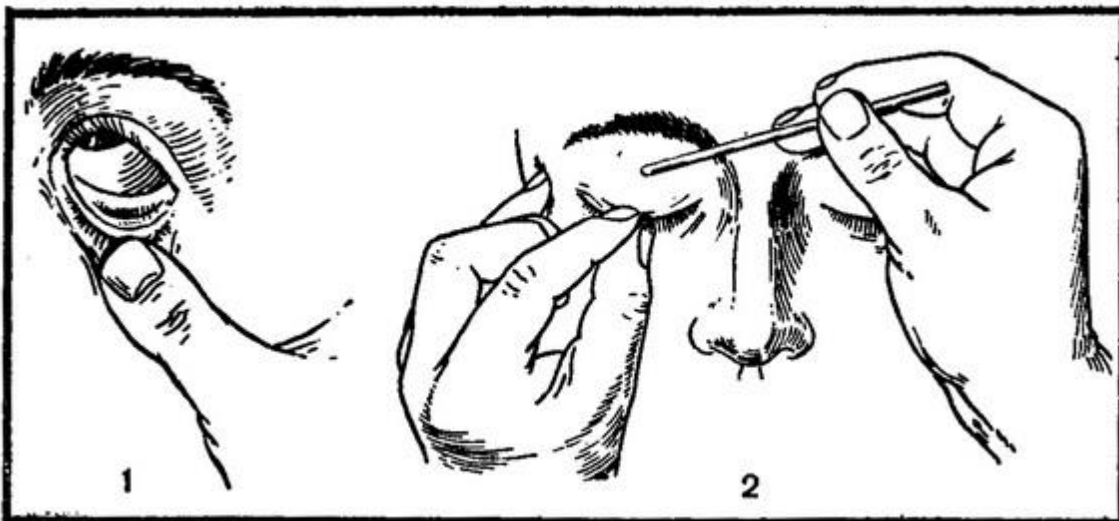
Лікування, профілактика
захворювань.

Кон'юнктива - слизова оболонка ока, яка складається зі сполучнотканинної основи, укритої епітелієм. Вона вистилає всю задню поверхню повік та передню поверхню очного яблука до рогівки.

При нормальному стані кон'юнктива ока - блискуча, прозора, волога. Гладкість її лише трохи порушується в кутах повік, унаслідок розвитку сосочків. Колір кон'юнктиви повік рівномірний, рожевий, перехідних складок - блідіший; у кон'юнктиві очного яблука є поодинокі судинні гілочки. Епітелій тут багатошаровий, циліндричний, із великою кількістю бокалоподібних клітин, які виділяють слиз (муцин)

Зовнішній огляд

Візометрія

Біомікроскопія

Взяття мазків

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАХВОРЮВАНЬ КОН'ЮНКТИВИ

Запалення (кон'юнктивіти):

- *Кон'юнктивіти екзогенного походження:*

- а) гострі та хронічні кон'юнктивіти інфекційної природи;
- б) бактеріальні;
- в) вірусні;
- г) грибкові;
- е) паразитарні;
- ж) викликані фізичними та хімічними факторами; з) алергічні.

- *Кон'юнктивіти ендогенного походження:*

- а) при загальних захворюваннях;
- б) аутоалергічні;
- в) при синдромі сухого ока (сухий кератокон'юнктивіт).

Дистрофії: а) ксероз; б) птеригіум; в) пінгвекула.

Трахома

Новоутворення: - злоякісні; - доброякісні

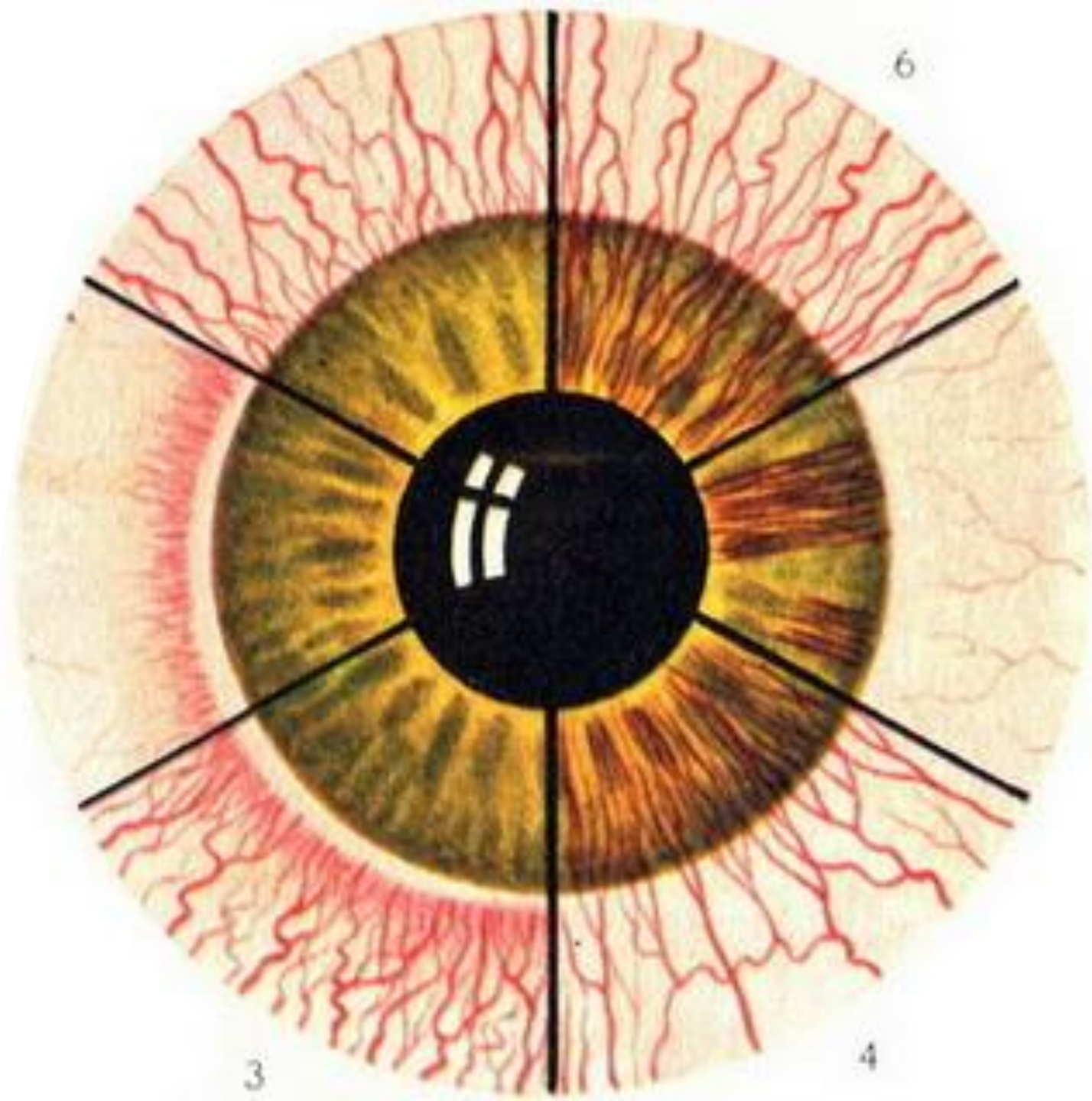
Запальні захворювання

Кон'юнктивіт - це запалення слизової оболонки ока інфекційної, алергічної природи та обумовлені фізичними чинниками.

Скарги - різь в очах, печіння, свербіж, а також почервоніння і закисання очей.

При огляді спостерігають набряк і гіперемія кон'юнктиви, виділення слизово-гнійні, або гнійні.

Бактеріальний кон'юнктивіт

- Найбільш часто збудниками є стафілококи, рідше стрептококи.
  - Клінічна картина
    - Рясне виділення, характер якого може змінюватися від слизисто-гнійного до гнійного; виділення стікає через край повік, засихає на віях
    - Гіперемія кон'юнктиви повік, перехідних складок та склери; вираженість поверхневої кон'юнктивальної ін'єкції зменшується у напрямку до лімбу
    - Можлива мацерація шкіри повік
    - Процес може поширитися на рогівку - виникає крайової кератит
    - Уражаються обидва ока (по черзі)
- Лікування** Вибір лікарського препарату залежить від чутливості збудника;
- при невідомому збуднику використовують антибіотики та антисептики широкого спектру дії

Вірусний кон'юнктивіт

- Проявляється гостро рідкими виділеннями, почервонінням, дискомфортом, світлобоязню, часто залучаються обидва ока.
- Симптоми
- набряк повік
- водянисте відділення і кон'юнктивальні фолікули
- Підкон'юнктивальні крововиливи, набряк та псевдомембрани у важких випадках.
- Легка лімфаденопатія.

Лікування: проводиться противірусними препаратами, антибіотикотерапія (зادля попередження приєднання вторинної інфекції)

Алергічний кон'юнктивіт

Клінічна картина виявляється у підвищеній зоровій стомлюваності, почутті стороннього тіла в очах, сильному свербінні. Умовно виділяють пальпебральну, бульбарну і змішану форми. Гіпертрофічні зміни сосочків на верхніх повіках нагадують «бруківку» Алергічний кон'юнктивіт виникає унаслідок гіперергічної сенсibiliзації кон'юнктиви на антиген.

Види:

- **весняний к-т** - має хронічний перебіг із сезонними загостреннями.
- **Кон'юнктивіт за умови сінної лихоманки** - алергійна реакція негайного типу. Виникає у пору цвітіння трав..
- **К - т, обумовлений медикаментами та косметикою.** виникає після тривалого вживання якихось медикаментів - антибіотики. Лікування - відмінити препарати, або перестати користуватися косметикою. Місцево - кортикостероїди, загально антигістамінні препарати і препарати кальцію.

Дистрофічні захворювання кон'юнктиви

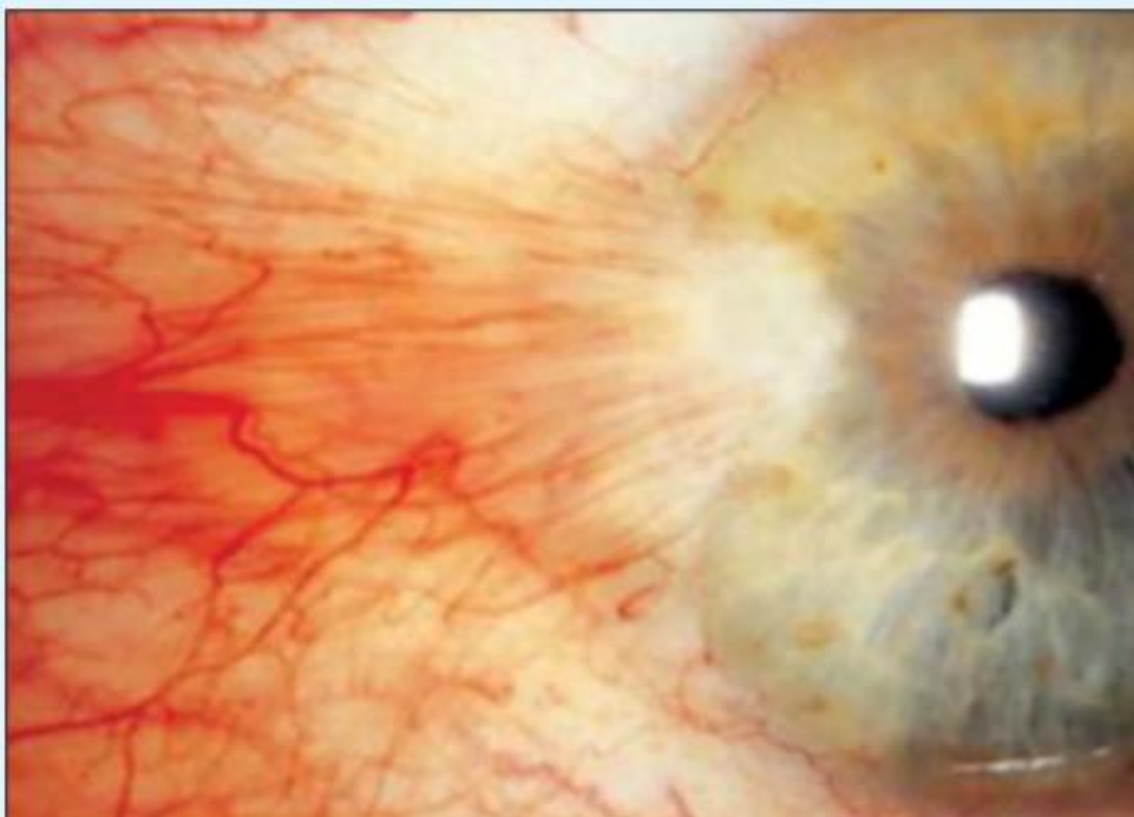

ПТЕРИГІУМ (крилоподібна плівка) - дистрофічні захворювання кон'юнктиви очного яблука, що характеризуються утворенням складки кон'юнктиви поступово наростаючою на поверхню рогівки і зрощеної з нею.

Птеригіум розвивається в ділянці очної щілини (як правило, з носового боку) у вигляді трикутника, основа якого прилягає на склеру.

Лікування - хірургічне (видалення птеригіуму). Операцію необхідно проводити до того, як птеригіум досягне центру рогівки, оскільки після його видалення може залишитися помутніння рогівки та зниження зору.

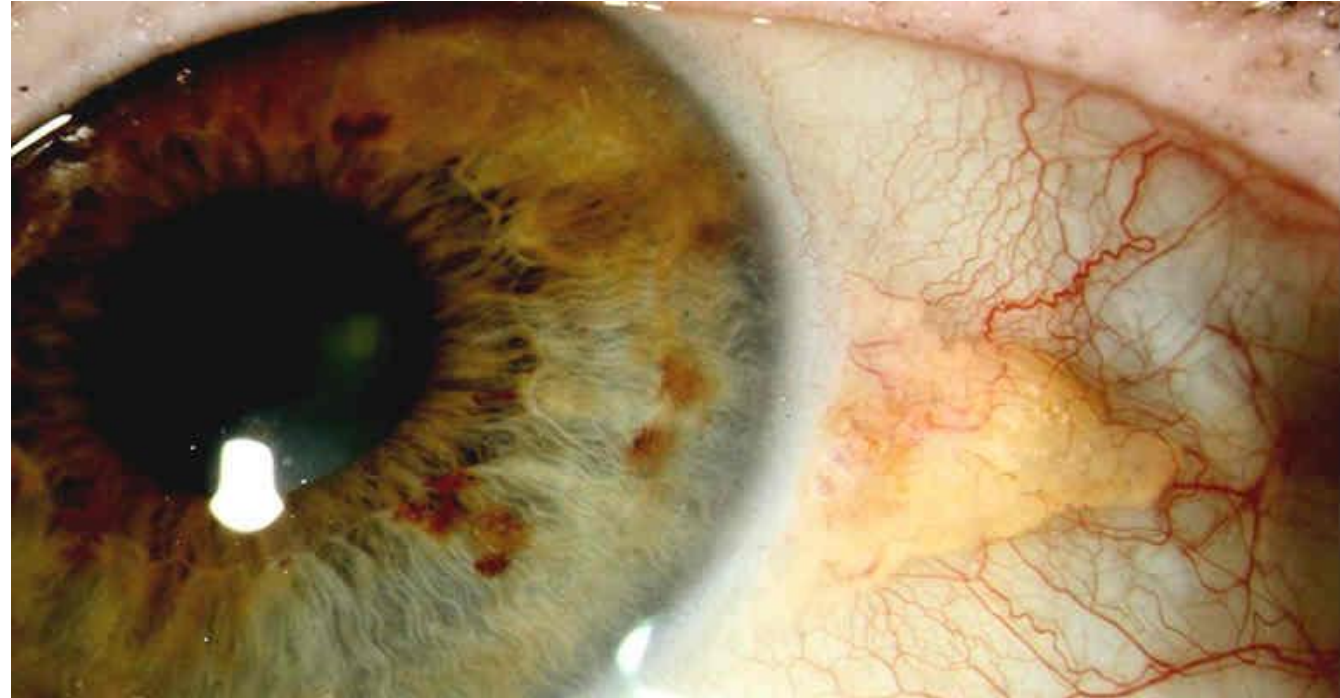
Навіть після успішної операції можливі рецидиви.

Дистрофічні захворювання кон'юнктиви

Пінгвекула - гіперплазія сполучної тканини з гіаліновим переродженням (жовтуваті потовщення на слизовій оболонці), що локалізується в меридіанах 3 та 9 годин у напрямку від лімба до кутів ока. Виникає захворювання в літніх людей, як вважають, внаслідок дії несприятливих зовнішніх чинників (одна з причин) і не потребує лікування.

Трахома

Трахома - хронічний інфекційний кератокон'юнктивіт, збудник якого належить до групи гальповій, що займає проміжне місце між вірусами та рикетсіями.

Клініка: дифузна інфільтрація підслизової тканини, розростання сосочків, утворення фолікулів, їхній розпад із подальшим рубцюванням, зміни в рогівці (панус).

Перша стадія характеризується інфільтрацією слизової й утворенням фолікулів. Інфільтрована кон'юнктива здається гіперемійованою, потовщеною, мутною. У її товщі видно мутні великі зерна. Характерним місцем їхньої локалізації є верхня перехідна складка, але можуть зустрічатись на нижній перехідній складці і на кон'юнктиві хряща. Вони нагадують сосочки, які трохи виступають над рівнем кон'юнктиви. Це є наслідком того, що підслизовий шар кон'юнктиви хряща слаборозвинутий, і щільне зрощення її з хрящем перешкоджає утворенню великих зерен. На кон'юнктиві очного яблука фолікули зустрічаються рідко.

На другій стадії трахоми з'являються ознаки дегенерації фолікулів - початок регресивного періоду. Це виражається в появі зерен та інфільтрації. Крім появи поодиноких рубців, ознакою дегенерації є злиття їх між собою

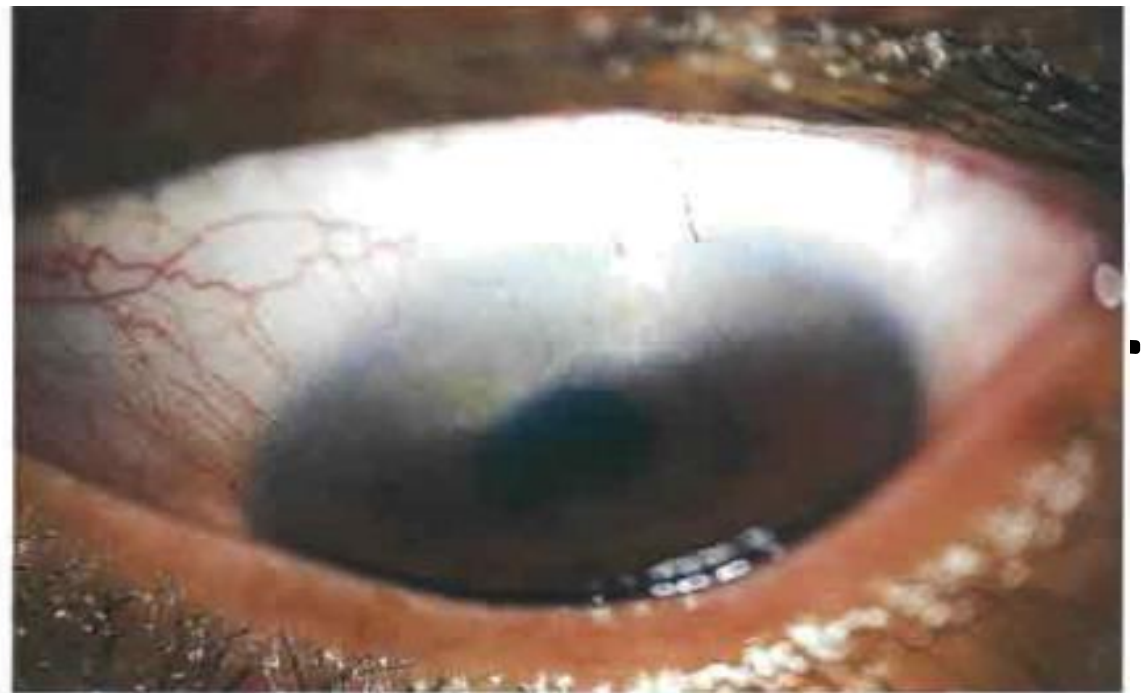

Трахома

На третій стадії переважає процес рубцювання. У слизовій оболонці видно багато рубців - тонких, ніжних або, навпаки, грубих. Серед рубців видно ділянки інфільтрації або поодинокі зерна. При трахомі утворюється задній симблефарон - зрощення кон'юнктивального склепіння, укорочення кон'юнктивального мішка. Звичайно, в таких випадках зондом не можна підійти під зрощення.

Ксероз ока - один з найтяжких наслідків трахоми - виникає внаслідок руйнування дрібних залоз, закладених у товщі кон'юнктиви, закриття рубцевими перетяжками вивідних протоків великої слізної залози. Кон'юнктива і рогівка висихають, стають мутними, непрозорими. Епітелій на рогівці злущується, що завдає хворому великих страждань. Через те, що рогівка висихає і мутніє, зір порушується, настає сліпота.

ПУХЛИНИ КОН'ЮНКТИВИ

Доброякісні новоутворення.

- Дермоїд - вроджені утворення на кон'юнктиві зі сполучної або м'язової тканини, що мають сальні й потові залози та пучочки волосся. Лікування оперативне.
- Папілома - прозорі утворення біля лімба з помітними судинними петлями. Лікування оперативне
- Гемангіома на кон'юнктиві часто супроводжує гемангіому шкіри повік та обличчя. Трапляється гемангіома ізольована і така, що проростає з глибоких шарів. Дифузні гемангіоми зі схильністю до поширення в глиб орбіти видаляють шляхом електрокоагуляції, кріодеструкції.
- Невус - частіше з'являється у дитинстві, локалізується за ходом очної щілини, світло-жовтого, світло-коричневого або рожевого кольору, легко зміщується над склерою, біля лімба нерухомий.
- Кісти можуть бути уродженими або виникати в результаті травми і запалення. Вони світлі, пропускають світло при трансілюмінації.

ПУХЛИНИ КОН'ЮНКТИВИ

Злоякісні новоутворення.

- Меланома - пігментовані або безпігментні гладенькі або нерівні пухлини, що локалізуються в ділянці склепінь або лімба й часто метастазують. Рак кон'юнктиви має вигляд блідо-рожевої пухлини з широкою основою; вона здатна проростати в сусідні тканини. Лікування. Слід якомога раніше вдатися до видалення злоякісних пухлин кон'юнктиви. У разі проростання в рогівку, пухлину видаляють у межах здорової тканини з подальшою кератопластикою. У давніших випадках видаляють око (енуклеація). При поширенні процесу на орбіту застосовують екзентерацію орбіти. За необхідності призначають променеву терапію.
- Лускоподібно-клітинний рак - найчастіше пухлина виявляється в осіб старше 50 років, може розміщуватися в будь-якій ділянці кон'юнктиви. Починається з гіперемії та потовщення кон'юнктиви, може мати вигляд папіломатозного вузла біло-рожевого кольору або нагадувати птеригіум - сіро-білий драглистий утвір або утвір, подібний до папіломи, що нагадує цвітну капусту. Для неї характерна інвазія в глибокі тканини, що порушує рогівку, склеру і проростає в порожнину ока

